

God aan Israël. Dat heil daalt van Sion op het volk neer. In die weldaden mogen zelfs wederhoorigen deelen. „Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze zaligheid.”

Wat Israël kent, is echter slechts schaduw.

Het volle licht gaat op in Jezus Christus. Hij is opgevaren in de hoogte.

Hij heeft de gevangenis gevangelijk gevoerd.

Hij heeft gaven genomen, en waartoe heeft uw Heiland dat gedaan? Zeker ook om eigen Middelaarsglorie, en ook als loon op den lijdensarbeid, dien Hij ten einde toe heeft verricht, doch Christus ontvangt den stroom der Geestesgaven niet alleen om Zich er in te verlustigen. Wat Hij doet is immers voor Zijn volk. Wat Hij ontvangt is ook voor Zijn gemeente, en Hij neemt de gaven om uit te deelen, en ze uit te storten over de Zijnen.

Tot die gaven behoort ook het wonen.

Wij mogen door Hem bij God wonen.

En dat wonen nu is tweezijdig.

God komt eerst wonen onder ons, want in Christus, Die onder ons heeft gewoond, daalt Hij tot ons neer, en in den Geest, Die de andere Trooster is, maakt Hij woning onder Zijn volk. Door dien Geest is Zijn kerk Zijn woonstede. Zij mag zijn de plaats Zijner rust. Zij mag wezen het geestelijk Sion, en ja, iedere ziel, die aan de gaven van Christus deel ontvangt, wordt herschapen tot Zijn heilichdom. „Zoo iemand Mij liefheeft, heeft uw Heiland gezegd, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken” (Joh. 14:23).

En door die inwoning Gods moogt gij wonen bij Hem.

Door die genade wil Hij, de eeuwige God, u ter woning zijn, en alle weldaden en alle zegeningen van de woning, gelijk ik die zoeven noemde, worden uw deel. Gij vindt in die woning de heerlijkste gemeenschap met Hem. Gij moogt tot Hem komen, zooals gij zijt, en Hij houdt rekening met uw zwakheden. Het eigene van uw leven komt in die woning tot haar volle recht, en bij Hem smaakt ge rust en zijt ge veilig en vervult uw ziel zich met den vrede, die alle verstand te boven gaat. En al is het dan, dat deze wereld u geen woning biedt; al is het, dat uw aardse huis afgebroken wordt, de eeuwige God is en blijft u ter woning, want gij kunt zeggen: „Ongeachtte dingen hadden de overhand over mij; maar onze overtredingen, die verzoent Gij. Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw huis, met het heilige van Uw paleis” (Psalm 65:4, 5).

Wat de mensch eenmaal in het Paradijs kende, is op deze aarde nog niet ten volle hersteld, want de volmaakte samenwoning toeft nog. Maar ze komt. Jezus Christus is opgevaren in de hoogte om die gemeenschap voor u in gereedheid te brengen. Uw hart worde daarom niet ontroerd door alle gebrek en onvolmaaktheid hier; gijlieden ge looft in God, gelooft ook in Mij. In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou ik het u gezegd hebben: Ik ga heen om u plaats te bereiden; en zoo wanneer ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kom ik weder, en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar ik ben” (Joh. 14:1-3).

Daar wacht u eeuwige gemeenschap.

Daar ontplooit uw leven zich tot volle heerlijkheid.

Daar smaakt de volle Sabbatsrust, en o, nog blijder verschielt opent zich voor uw oog. Eenmaal valt alles weg wat ten deele is. „Deze Jezus, Die van u opgenomen is in den hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar den hemel hebt zien heenvaren.”

Alzo komen.

Zegenend voer Hij op.

Zegenend komt Hij weer.

Met al Zijn gaven.

Met de volkomen samenwoning, want: „Zie, de tabernakel Gods is bij de menschen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen en hun God zijn” (Openb. 21:3).

K. D.

KERKELIJK LEVEN.

Twee klippen.

IV.

In deze artikelen zal gehandeld worden weer het Kerkisme en het kerkelijk Indifferentisme.

Eerst over het Kerkisme.

In verschillende vormen komt dit voor.

Vooreerst wanneer iemand beweert, dat er buiten zijn kerk geen zaligheid is.

Vervolgens, wanneer hij het kerkelijk instituut, waartoe hij behoort, als de alleen ware kerk beschouwt en alle andere valsch noemt.

Ten derde, wanneer hij in zijn kerk niet ziel de meest zuivere, maar de zuivere, wanneer hij haar zuiverheid niet relatief, maar absoluut opvat.

Alle tot nu toe besproken vormen van kerkisme overschatten het kerkelijk instituut in de diepte.

Maar ook in de breedte heeft zulke een overschatting plaats.

Men trekt dan binnen de grenzen van de institutionele kerk, wat feitelijk behoort tot de kerk als organisme, ja tot het leven in zijn gansche uitgebreidheid, politiek, schoolwezen, wetenschap, kunst enz.

Ook in dit opzicht drijft Rome het kerkisme het verst.

Zij toont zich ook hierbij konsekwent.

Ook in politiek hebben bisschoppen en hogere geestelijken over haar een beslissend gezag.

De mannen, die dezer dagen tegenover de bestaande Roomsche-Katholieke Staatspartij een nieuwe stichtten, hebben van te voren verklaard, dat, indien de bisschoppen het verboden, zij er zich aanstonds bij zouden nederleggen.

De wetenschappelijke werken, welke er van die zijde verschijnen, behoeven het kerkelijk imprimatur.

Ja, door haar Index oefent Rome kerkelijke censuur over heel de wereldliteratuur.

Ook heeft zij een eigen kerkelijke kunst. De werkelijkheid is haar principes ontgroeid, maar alle kunst behoort volgens haar het gewijde, kerkelijke karakter te dragen.

Daartegenover nu koos de Reformatie voor secularisatie, verwereldlijking van al deze terreinen. Men versta dit woord goed.

Het beteekent niet, dat daarin de beginselen van de kerk-vijandige macht, de wereld mochten zegevieren.

Dat daarop aan het ongeloof vrij spel werd gegund.

Dat ten deze de gelijke rechten van alle stelsels werden gehuldigd.

Maar wel, dat het kerkelijk instituut als zodanig hierover geen zeggenschap heeft.

Het geloof heeft zich in de politiek uit te spreken, maar niet de kerk.

Vandaar, dat de anti-revolutionaire partij er altijd tegen geprotesteerd heeft een kerkelijke partij te worden genoemd en dat protest tot op dezen dag handhaaft.

Dr. Kuiper vooral heeft dit onderscheid tusschen kerkelijk en anti-revolutionair er bij ons volk ingehamerd.

Het zit er diep en stevig in ook.

Kerkisme in dezen zin zal dan ook veel lichter bij anderen worden waargenomen dan bij ons.

Indien zekere confessionele groep van Hervormden toonde de laatste maanden door dit kerkisme bedenkelijk te zijn aangetast.

Immers werd er onlangs opgericht de Hervormde (Gereformeerde) Staatspartij die openlijk in haar Statuten erkent, dat „de Nederlandsche Hervormde (Gereformeerde) Kerk, ondanks haren tegenwoordigen toestand van krankheid en gescheurdheid, als de historische, wetige openbaring van het lichaam van Christus in Nederland” is.

Voorts weigert zij te berusten „in 't geen langen weg der afscheiding en in den vorm van „bijzondere” instellingen voor 't Christendom verkregen wordt”. En in haar Manifest wordt de „Afscheiding” met vette letters de scheut uit den wortel van de Revolutionaire inrichting van den Staat genoemd.

Zij brengt alzo den kerkelijken strijd over op politiek terrein.

Zij eert Dr. Hoedemaker als haar vader, die, zelf zoon der Scheiding, haar ater op het hardnekkigst bestreed en ook de politiek er in moeide.

Het standpunt van Dr. Hoedemaker wordt in de „Gereformeerde Kerk” aldus bepaald:

„Ons dunkt: wie Dr. Hoedemaker heeft gekend weet, dat hij niet de man was om in de eerste plaats te vragen naar de belangen, maar veel meer om te vragen naar de beginselen.

En dan willen wij wel erkennen, dat Hoedemaker heeft gewild, dat de Overheid de belijdenis der Hervormde Kerk ten grondslag zou leggen aan haar regeringsbeleid.

Hoedemaker hield n.l. staande, dat de Overheid: of zich moest stellen op Atheïstisch standpunt; of er een eigen godsdienst op na moest houden;

of zich moest laten leiden door de godsdienstige of ongodsdienstige beginselen der meerderheid;

of tot haar grondslag moest nemen de belijdenis van de Kerk van Christus, dat is in ons land: de Kerk der Hervorming.

(Men versta dat niet in dien zin, dat de Overheid die belijdenis aan hare onderdanen zou moeten opdringen, maar alleen zoo, dat zij zelve bij haar regeringsbeleid zich door de beginselen dier belijdenis zou laten leiden.)

Nu verwierp Hoedemaker de eerste drie der genoemde mogelijkheden.

En dus bleef hem niet anders over dan het vierde te verkiezen.

En als onze vrager zou kunnen bewijzen, of dat een van de eerste drie meer Schriftuurlijk was, of dat er nog een vijfde uitweg was, dan zouden wij dat gaarne van hem vernemen.

En als nu inzonderheid vraagt hoe, nu er naast de Nederlandsche Hervormde Kerk zoovele andere kerken zijn ontstaan, Afscheidenen van allerlei aard, Hoedemaker voor de Hervormde Kerk speciale voorrechten kon opeischen, dan is ons antwoord: Die gedeeldheid van de Kerk der Hervorming, hoe noodlottig ook in menig opzicht, doet hier gelukkig niet veel af.

Indien Hoedemaker gelden en eereambten voor

de Hervormden opeischte dan kan men terecht daarin zien een schandelijke bevoorrechtiging tegenover diegenen, die zich in den loop der tijden van de Nederl. Herv. Kerk afscheidden.

Maar nu Hoedemaker alleen eischt, dat de Overheid de beginselen van de belijdenis van de Herv. Kerk als de ware zal erkennen en zich daarnaar zal richten, nu is hier van geen begunstiging van eenige personen sprake. Want een Overheid, die zeker beginsel voor het ware erkent, doet dat waarlijk niet om aan de aanhangers van datzelfde beginsel een pluim op den hoed te steken, maar alleen om Gods wil; omdat zij zich daartoe door Gods Woord geroepen gevoelt.

Hier heeft men wel kerkisme in zeer hoogen grad. Toch wordt dit nog overtroffen, door een der voormannen der Christelijke Historische Partij, die den anti-revolutionairen in de Hervormde Kerk den raad gaf, zich aan te sluiten bij die Hervormde (Gereformeerde) Staatspartij, welke dus de partij van eigen keus niet is, en dat om de politiek te leiden in Hervormde-kerkelijke banen.

Iets dergelijks aanschouwt men op schoolgebied. Na het inwerking treden van de Schoolwet de Visser kwamen van onderscheiden plaatsen berichten in, dat leden der Hervormde Kerk vroegere samenwerking met leden der Gereformeerde Kerken verbraken, om zelf een school op te richten.

De kerk wordt ook hier al meer en meer scheidslijn, in plaats van het historisch Gereformerd beginsel.

Waarom kunnen mannen van de Gereformeerde en Hervormde Kerk op den grondslag van de Drie Formulieren niet samenwerken in zake het onderwijs?

In groote steden, waar er kinderen genoeg zijn om meerdere soorten van scholen te onderhouden, voelt dit niet zoo hard aan.

Maar vooral op kleinere plaatsen, waar men elkander zoo dringend noodig heeft, wel.

En hoewel het met de school natuurlijk anders gesteld is dan met den Staat, zoo biedt daar een gezamenlijke confessie toch zeker wel ruimte genoeg om elkander te ontmoeten en behoeft het looze kerkisme niet te worden binnengehaald.

Wat ik hier noemde, waren slechts een paar voorbeelden.

Men kan hieruit zien, dat dit soort kerkisme, behalve bij de Roomschen, vooral in sommige hervormde kringen victorie kraait.

Van onze zijde is men hier beter op zijn hoede geweest.

Kerk en Staat hebben, al bestaat er ook verband ieder hun zelfstandigheid.

En zoo staat het ook met de kerk in haar verhouding tot andere levenssferen.

Het kerkelijk instituut heeft, zijn bepaalde grenzen.

Hieraan telkens herinnerd te worden is ook den Gereformeerde goed.

Zoe licht toch kan men bij voortwoekering van het kerkisme in andere kringen, dit door een tegenovergesteld kerkisme willen bestrijden.

En daarvoor blijven onze kerken bewaard!

— Symbolistisch gevaar.

Onze kerken hebben reeds van nabij kennis gemaakt met het symbolisme, de richting, welke het terrein der symboliek in de Schrift hoe langer zoo meer zoekt uit te breiden om alzo ruimte te verkrijgen voor vrijere opvattingen.

Het is een der grootste verdiensten onzer laatste Synode geweest, dat zij dit symbolisme niet in het afgetrokken, maar in concrete zaken heeft veroordeeld.

Niemand zal ontkennen, dat de Schrift vele symbolische gedeelten bevat.

Wie b.v. het boek der Openbaring naar de letter zou willen verklaren, zou dadelijk vastloopen.

De blinden kunnen tasten, dat dit boek een symbolisch karakter draagt.

De Schrift zelf getuigt dat.

Daarom treden in het laatste bijbelboek, evenals in de visioenen van Zacharias, gedurig toekengelen op om de symbolen te verklaren.

Maar waar de Schrift kennelijk historie geeft, moet men dit ook als historie opvatten en is de loochening van het historisch feit en het daarvoor in de plaats stellen van een zoogenaamde hogere idee uit den boeze.

Ook het aannemen van een historische kern, waaromheen zich dan een symbolische bolster zou hebben ontwikkeld, is ontoelaatbaar.

Niet alleen leidt dit tot grove willekeur en houdt ieder voor historische kern wat hij wil, maar het strijdt tegen de Goddelijke bedoeling om de kerk in de heilige historie in te leiden.

Die heilige historie bevat tal van wonderen.

Maar dat moet ook wel.

De verstoringen door de zonde kunnen niet anders dan door wonderen worden rechtgezet.

En nu is juist het symbolisme er op uit, om het wonder zooveel mogelijk weg te werken. Men geeft dan soms in het abstracte nog wel toe, dat er een wonder kan bestaan, maar tegen het werkelijk bestaan van de wonderen, in de Schrift verhaald, rijzen de bezwaren.

Vroeger riep men het rationalisme tegen het Schriftuurlijk wonder te hulp. Verklaarde niet een